

Knjižnični kurir

KNJIŽNICA
KNJIŽNICA VELENJE
*Svetišče knjige in
informacijsko središče*

Priloga Našega časa

13. november 2008, številka 7

20.
november
DAN
KNJIŽNIC

Zlati jubilej »mojega mesta«

Vlado Vrbič

Mesto v zelenju in cvetju, Mesto na premogu, Mesto priložnosti ... bo v prihodnjem letu slavilo svojo petdesetletnico. Mineva pol stoletja, odkar je bilo odprto središče novega mesta, ki je zraslo zaradi izkoriščanja naravnega bogastva in z željo priseljenim ljudem omogočiti čim lepše življenje. Mesto je bilo zasnovano moderno in je svojo sodobnost, zelena pljuča in urejenost obdržalo vse do danes. V njem so našle svoj prostor mnoge dejavnosti in med njimi seveda tudi knjižnica. Javno knjižnico v Velenju je pred petinsedemdesetimi leti – pozor: še en jubilej! – ustanovil Fran Mlinšek v šoli v konjušnici, od leta 1960 je knjižnica (ki je združevala »Mlinškovo« in knjižnico Svobode) gostovala v zgradbi Delavske univerze, leta 1972 se je preselila v svojo, sodobno zgradbo na Titovem trgu, leta 2002 je preselila mladinski oddelek na Prešernovo cesto, končno pa se je v celoti naselila v razkošno, obnovljeno bivšo veleblagovnico Nama. Knjižnica je počasi, a vendar sledila silovitemu razvoju mesta, ki so mu sprva namenili usodo tipičnega rudarskega mesta – majhne, neudobne hiške s svinjaki in kokošnjaki ...

Velenje je v preteklih petdesetih letih pridobilo vse – od tovarn do šol, univerze, športnih objektov ... praktično vse, vsekakor pa več kot podobni kraji v naši domovini. Zato se spodobi, da njegov zlati jubilej dostojno proslavimo. Tudi v mestni knjižnici Velenje bomo vse leto pripravljali vrsto dogodkov, ki bodo obiskovalke in obiskovalce spominjali na kratko, a bogato zgodovino našega mesta. Jubileju bomo posvetili knjigo o razvoju knjižničarstva v naši dolini, skupaj z muzejem bomo pripravljali mesečne razstave, pripravljali bomo tematske razstave knjig, fotografske in likovne razstave, potrudili se bomo pripraviti elektronsko verzijo Šaleškega biografskega leksikona ...

Počasi, vztrajno poganjajo korenine v prodrnato nasutje mladega mesta ... Velenjčani se vedno bolj zavedamo pomena svoje preteklosti. In to je prav ... To je jamstvo za to, da bomo imeli svoje mesto radi, da bomo v njem z veseljem živeli in delali in da bomo konec koncev v njem zadržali tudi svoje otroke ...

Knjižnice in bralci

Lado Planko

Knjižnice ni brez bralcev, bralci so tisti, ki iz prostora in knjig naredijo knjižnico. Večje število knjig v prostoru, do katerega pridejo samo posvečeni (ali pa še tisti ne, ker recimo ni prostora), ni knjižnica, ampak skladišče knjig. Šele ljudje temu – ne le temu, vsakemu – prostoru vdihnemo življenje.

To pomeni, da je obiskovalcem treba ponuditi stol, mizo, fotelj, obešalnik za plašč, nekaj zelenja, da si na njem odpočijejo oči, sanitarije (na uho: tudi tisti, ki berejo, morajo kdaj lulat), da je treba poskrbeti za računalnike (jeseni smo s pomočjo MOV in ministrstva za kulturo obnovili in dopolnili del opreme na sedežni lokaciji), za časopise (predvsem za branje), tupatam za kakšnega gosta, ki nas spomni na obstoj in ponudbo knjižnice, za ozvočenje, projektorje ...

Za nekatere je knjižnica trdnjava miru in varnosti, v njej je npr. mogoče najti zatočišče pred nasilnimi sošolci. V knjižnici je, sodeč po aktualnem dogajanju, silno lepo klepetati na glas (še lepše je klepetati potih, ampak mnogi tega ne vedo), vanjo se je mogoče zateči pred dežjem – kadar je odprta, se ve, sicer dobi človek samo streho nad glavo, z leve in desne ga pa bičajo veter, dež in kar je še človeku prijaznih naravnih pojavov. Mogoče jo je uporabiti tudi kot telefonsko celico – tu bo naše klepetanje gotovo našlo odprta ušesa. Zateči se v knjižnico je v primerjavi z zatekanjem v trgovino relativno poceni, skoraj zastoj – nihče ne pričakuje, da bomo v knjižnici kupovali, kvečjemu si bomo kaj sposodili. Dobro, dobro, dokler samo gledamo, tudi v trgovini ne stane nič. Ampak saj veste, kako je tisto z duhom in mesom, ki tako rado popusti skušnjavi ...

Ena od redkih reči, ki jih knjižnica takorekoč terja od bralcev, je to, da znajo brati, čeprav dandanašnji tudi to ni več tako neobhodno – za ogled filmov ali poslušanje glasbe te spretnosti pravzaprav več ne potrebujemo. Danes si lahko vrsto romanov pogledamo v ekranizirani obliki, samo sposodimo si jih in odnesemo domov; če smo malo spretni z internetom – in imamo dovolj debelo kožo glede avtorskih pravic – si film ali glasbeni posnetek naložimo na računalnik in oglejemo oz. poslušamo, kolikor nas je volja.

Če zdaj neham duhoviti in pridem z barvo na dan: dan knjižnic, ki ga praznujemo 20. novembra, bi moral biti predvsem dan bralcev, gledalcev, obiskovalcev, poslušalcev ... knjižnic. Brez njih bi knjižnice samevale, še več, brez njih knjižnic, pa še cele vrste drugih lepih reči, sploh ne bi bilo. Bolj ko se bomo tega zavedali, lepše nam bo na tem – knjižničnem in neknjižničnem - svetu.

Knjige in branje so za povrh, za tiste, ki radi berejo. Zanje smo pripravili bralno značko pod naslovom Zvesti bralec. Zgodba je preprosta: tistemu, ki bo prebral pet proznih del in eno pesniško zbirko s seznama, podarimo značko in knjigo. Saj, saj, vem, da je branje dobrih knjig že samo po sebi nagrada, ampak knjig vendarle ne moremo deliti kar tako, brez pravega povoda ...

Mnogo užтков pri branju in vesel praznik vsem!

Rastem s knjigo

Projekt Rastem s knjigo – slovensko mladinsko leposlovno delo vsakemu sedmošolcu, se je začel 8. septembra 2006, na mednarodni dan pismenosti. Projekt poteka tudi v šolskem letu 2008/09. Skupaj ga pripravljajo Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za šolstvo in šport in Zveza splošnih knjižnic Slovenije. Letos je projekt povezan z dejavnostmi, ki se izvajajo v Evropskem letu medkulturnega dialoga, zato je posebni cilj razpisa tudi spodbujanje medkulturnega dialoga.

Na projekt so se že v začetku septembra odzvale vse osnovne šole v občini Velenje, v Šoštanju in Šmartnem ob Paki. Vsi učenci sedmih razredov so v okviru pouka obiskali knjižnico v Velenju in v Šoštanju, kjer smo jim knjižničarji podali osnovne informacije o knjižnici, predstavili knjižnico kot knjižnično-informacijski prostor, spoznali so ureditev in postavitev gradiva in dejavnosti, ki potekajo v knjižnici. Letos je knjižnico v Velenju obiskalo 295 sedmošolcev iz velenjskih osnovnih šol, 30

sedmošolcev iz osnovne šole Šmartnega ob Paki, knjižnico v Šoštanju pa 81 sedmošolcev iz Osnovne šole Šoštanj.

Vsi učenci so na koncu dobili knjižno darilo, ki naj mlade bralce spodbudi k nadaljnjemu odkrivanju vrhunskih del domačih mladinskih avtorjev. Letos je to bila pesniška zbirka Ervina Fritza Vrane, ki je na literarnem festivalu Oko besede v Murski Soboti dobila nagrado za najboljšo mladinsko delo preteklega leta.

■ **B. L.**

Branje je žur, reading is cool

Branje je žur, reading is cool je projekt, ki ga velenjska knjižnica že drugo leto uspešno izvaja v sodelovanju z velenjsko gimnazijo. Glavni cilj projekta je spodbuditi srednješolsko mladino k branju v slovenščini in angleščini in jo pritegniti k pogovoru o določenih temah ter aktivnejšim oblikam sodelovanja. Dijakom se sodelovanje pri projektu prizna kot izbirne vsebine.

Srečanja potekajo enkrat mesečno v

Knjižnici Velenje med 18. in 19. uro. Ob okrogli mizi se pogovarjamo o knjigi, temi, okarakteriziramo glavne like, preberemo kakšen odlomek, podamo svoja mnenja, se dogovorimo o naslednji knjigi, ob vsem tem pa srkamo čaj in meljemo domače pecivo.

V lanskem šolskem letu smo izvedli pet bralnih srečanj in eno kreativno delavnico z britanskim umetnikom govorjene besede Stevenom Camdenom. V letoš-

njem letu nadaljujemo utečen program, ki poleg petih bralnih srečanj (Zeleno jezero, Martin Pujs, Somrak, Pijevo življenje in Skrivnostni primer ali kdo je umoril psa) ponuja kreativno delavnico z vedno izvirnim in zanimivim prevajalcem in improvizatorjem Boštjanom Gorencem – Pižamo.

■ **B. Z. J.**

Velenje

Šaleška 21
telefon: 03 898 25 50
fax: 03 898 25 69
e-pošta: postabralcev@vel.sik.si
spletni naslov: www.vel.sik.si

delovni čas časopisne čitalnice:

ob delavnikih 8 - 19,
ob sobotah 8 - 13

delovni čas izposoje in drugih čitalnic:

ob delavnikih 10 - 19,
ob sobotah 8 - 13

Šoštanj

Trg Jožeta Lampreta 3 (dom kulture)
telefon: 03 898 43 40
delovni čas:
ob ponedeljkih, torkih in sredah 12 - 18,
ob četrtek in petkih 12 - 16

Šmartno ob Paki

Šmartno 72 (dom kulture)
telefon: 03 898 49 58
delovni čas:
ob torkih 12 - 18,
ob četrtek 12 - 16

Spodbujanje branja

Knjižne čajanke

Knjižne čajanke so organizirane z namenom, da babicam in dedkom olajšamo izbiro, jim svetujemo ter predstavimo najboljše nove knjige za otroke in mladino. Odvijajo se v dvanajstih slovenskih krajih, v prostorih knjigarn Mladinske knjige, in sicer vsak tretji četrtek v mesecu od oktobra do maja. Čajanke vodimo mladinske knjižničarke, v Velenju sva to Bernarda Lukanc in Edita Prah Šincek. Na vsaki čajanki predstaviva po deset knjig, za vsako starostno skupino bralcev po tri (slikanice za najmlajše, knjige za samostojne bralce, za mladostnike in odrasle).

Letos začenjamo že osmo sezono knjižnih čajank. Leto 2008 je svetovno leto jezikov in medkulturnega dialoga! Zato nadaljujemo s pregledom prevedenih knjig po posameznih nacionalnih književnostih. Lani smo namreč pregledali tiste, iz katerih prevajamo največ (angleška, francoska, nemška), v tej sezoni pa bodo v glavnem na vrsti tiste, iz katerih je prevedenih le nekaj naslovov. K tem knjigam bomo pri vsaki čajanki dodajali kakovostne novosti iz slovenske izvirne književnosti in nove prevode iz katere koli književnosti, ki bi jih bilo škoda prezreti.

Program knjižnih čajank v letu 2008/2009:

16. oktober 2008: Mavrični lok življenja (Slovenija)
20. november 2008: Majhna možnost (Nizozemska, Belgija, Luxemburg)
18. december 2008: Enajst minut (Španija, Portugalska, Brazilija)
15. januar 2009: Nekaj nevidnega (Irska)
19. februar 2009: Ruske in druge pravljice (Slovanska književnost)
19. marec 2009: Obesi luno na streho moje palače (Bližnji vzhod, Indija)
16. april 2009: Druga stran resnice (Afrika)
21. maj 2009: Do zadnjega diha (Kanada)

Toplo vas vabimo, da se nam tudi letos pridružite pri čaju in klepetu o novostih na knjižnem trgu.

■ E. P. Š.

Otroške ustvarjalne delavnice

Ustvarjalne delavnice za najmlajše potekajo v naši knjižnici od januarja 2007. Namenjene so otrokom od 3. leta dalje in potekajo vsaj enkrat mesečno ob torkih ali četrtnih ob 17. uri. Informacije o ustvarjalni delavnici lahko poiščete v mesečnem napovedniku prireditev v Velenju.

Otroci pri ustvarjalnih delavnicah spoznavajo različne likovne tehnike in materiale, urijo se v ročnih spretnostih, najpomembnejše za njih pa je, da izdelke odnesejo s sabo in jih pokažejo staršem. Postopek izdelave se prilagodi ročnim spretnostim otrok. Najmlajši otroci naj se delavnic udeležijo v spremstvu staršev ali starejše osebe, ki otroku pomaga pri postopku izdelave.

Otroke in starše vabimo k naslednjemu ustvarjanju že v torek, 18. novembra, ob 17. uri. Izdelali si bomo bodičastega gozdnega prijatelja ježka. V veselim decembru pa bosta potekali v naši knjižnici kar dve delavnici: izdelovali bomo voščilnice in pisali pismo Božičku. Vabljeni!

■ V. G. P.

Ure pravljic

Za otroka je zelo pomembno, da prebira kartonke, slikanice in knjige ter obiskuje knjižnico že v predbralnem obdobju. Pravljice, ki jih otrok posluša, delujejo vzpodbudno na otrokov čustveni in socialni svet, hkrati pa si malček gradi literarno obzorje in si bogati besedni zaklad. Občutek ugodja in varnosti, ko se otrok skupaj s starši potopi v svet pravljic, bo otroka zagotovo spremljal še daleč v obdobje odraslosti, zato naj vam ne bo žal časa, ki ga preživite v družbi svojega otroka in knjige.

V Knjižnici Velenje potekajo ure pravljic v pravljčni sobi od oktobra do maja ob sredah, s pričetkom ob 17. uri, in trajajo 45 minut. Namenjene so otrokom od dopolnjenega 3. leta dalje. Zaželeno je,

da starši počakajo svojega otroka neke v bližini pravljčne sobe v primeru, da otrok želi prej zapustiti pravljčno sobo.

Otroci s pravljčarko spoznavajo najrazličnejše pravljice. Po poslušanju pravljice se o vsebini pogovorimo in jo podoživimo na različne načine: z risanjem, pobarvanko, s petjem, igrico ali z ustvarjanjem izdelka. Otroci po končani pravljčni uri odnesejo svoje izdelke domov.

Pravljčne urice izvajamo vsak četrtek ob 16. uri tudi v knjižnici Šoštanj.

Pravljčarke Knjižnice Velenje vabimo otroke, da se nam pridružijo pri potovanju skozi čudoviti svet pravljic. V prazničnem decembru pripravljamo »teden pravljic«, v katerem bodo lahko vsak dan prihajali na pravljčno uro. Vesele bomo vsakega obiska.

■ V. G. P.

Steklena dvojčka

Vitrini na oddelku za odrasle sta dobili ime. Steklena dvojčka. Zunanost identična, notranjost bogata vsaka po svoje. Kot pri človeških dvojčkih.

Pred dvema letoma smo se predstavljali skozi knjižno gradivo, knjižničarke in knjižničarji iz vaše knjižnice. Naslednje leto smo po skupinah predstavljali UDK (univerzalna decimalna klasifikacija), sistem, po katerem je postavljeno gradivo v knjižnicah.

Letos nadaljujemo s tradicijo. Tokrat se predstavljajo naši zvesti bralci, tisti, ki so že kar del našega vsakdana. Ki nam ga vedno znova lepšajo, in upamo, da ga tudi mi njim. Poimenovali smo jih Bralc/ka meseca. Bralec meseca oktobra je bil gospod Karl Seme. V novembru lahko pogledate izbor gradiva gospe Karnele Bor, naše tokratne bralke meseca.

Razstava nam približa bralce na čisto poseben način. Gradivo na ogledu je tisto, ki je bralko oziroma bralca najbolj zaznamovalo in se ji/mu vtisnilo v srce. Ki ga/jo je preoblikovalo, tolažilo, navdihovalo in razveseljevalo. Ki je pustilo v njih sledi. Želite spoznati naše bralce? Želite vedeti, katere so knjige, ki so jih izoblikovale? Ne zamudite priložnosti – steklena dvojčka.

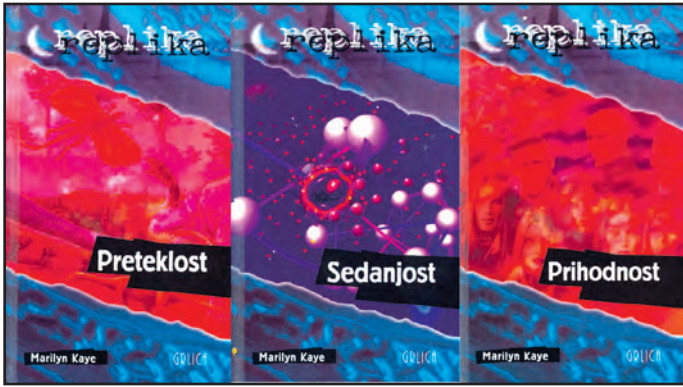
■ S. L.

Cool knjiga

Z mesecem oktobrom smo v velenjski knjižnici pričeli novo sezono bralno-debatnega krožka za najstnike »cool knjiga«. Krožek poteka od meseca oktobra do maja in je namenjen vsem mladim bralcem, starim od 12. do 15. leta. Srečanja potekajo vsak drugi ali tretji petek v mesecu ob 18. uri.

Gre za pogovore o knjigah in njihovih aktualnih temah. Temo in knjigo pogovorov določimo skupaj, knjižničar, ki krožek vodi, in mladi, ki pri krožku sodelujejo. Izberemo knjigo, ki nam je bila všeč in bi jo preko debate radi delili z drugimi, ali pa tudi delo, ki nam ni bilo všeč in bi radi povedali, zakaj ne.

V uvodu srečanja sledi kratka predstavitev teme, o kateri se bomo pogovarjali, predstavitev avtorja knjige in njena kratka vsebina. V

nadaljevanju beremo odlomke in o njih debatiramo, izrazimo svoje mnenje ali občutke ob prebranem in vpletamo svojo lastno izkušnjo. Pogovor zaključimo tako, da vsak pove ali napiše svoje najpomembnejše spoznanje, ki ga je bil deležen pri pogovoru. Ob koncu sledi še kratka predstavitev leposlovnih in poučnih del na temo, o kateri je pogovor teklen.

Namen teh krožkov je spodbuja-

ti mlade k branju leposlovja in poučne literature, spodbujati željo po komunikaciji in jih pritegniti k sproščenemu pogovoru o izbranih temah.

Vabljeni na novembrsko cool knjigo, ki bo v petek, 21. 11. 2008, ob 18. uri. Pogovarjali se bomo o knjigi avtorice Maryln Kaye Preteklost; Sedanost; Prihodnost.

■ A. K.

Megakviz

V tem šolskem letu poteka tretji cikel Megakviza. Namenjen je predvsem učencem drugega in tretjega triletja osnovne šole. Z reševanjem spoznavamo svojo kulturno dediščino. Kviz v petih sklopih obravnava zanimive teme - znamenite Slovence in njihove spominke hiše. Kviz je mogoče reševati na različne načine:

- s tiskanim vprašalnikom, ki ga otroci dobijo v knjižnicah osnovnih šol in v splošnih knjižnicah;
- vsak mesec posebej na spletni strani www.koz.si/megakviz in
- prek mobilnih telefonov 3G.

Kviz je mogoče spremljati tudi vsak mesec v oddaji TV Slovenija Enajsta šola – oddaja za radovedneže.

■ A. S.

Šoštanj

Novo v knjižnici Šoštanj

V okviru šoštanjkega občinskega praznika smo predali namenu prenovljen vhod v mestno knjižnico. Vhod je zdaj prijazen tudi invalidom in obiskovalcem z otroškimi vozički. Otvoritev so s kulturnim programom popestrili učenci Osnovne šole Šoštanj, za kar se jim

zahvaljujemo.

Na mladinskem oddelku smo na novo postavili regale. Gradivo je sedaj postavljeno pregledneje in je lažje dostopno, sam prostor pa deluje večje in je zaradi svetlobe prijetnejši za mlade bralce. Uredili smo tudi manjšo čitalnico, ki pri-

de prav tistim, ki domačo nalogo naredijo kar v knjižnici.

V okviru projekta Rastem s knjigo smo tudi letos v knjižnico povabili sedmošolce. Predstavili smo jim delovanje knjižnice, jih naučili samostojno uporabljati katalog in predstavili Biblio 24. Vsak je na

koncu prejel pesniško zbirko Ervina Fritza – Vrane.

Jesen je že pokazala svoje barve, knjižnico pa krasí nova jesenska razstava risbic otrok iz Vrta Šoštanj. V kratkem pričakujemo njihov obisk, da z njimi spregovorimo o knjižnici in jih presenetimo s pravljico.

■ M. B.

Knjižnični kurir

Priloga Našega časa,
Velenje, november 2008

Odgovorni urednik: Vlado Vrbič
Urednik: Lado Planko

Pripravili: Silvo Grmovšek, Lado Planko, Vlado Vrbič, Bernarda Lukanc, Edita Prah Šincek, Vesna

Gaber Podhovnik, Andreja Stvarnik, Andreja Kac, Marjeta Blatnik, Frank Špiler, Stanka Ledinek, Brina Zabukovnik Jerič, Peter Groznik - Peč

Fotografije: arhiv Knjižnice Velenje

Oblikovanje in prelom: Janja Košuta Špegel

Zakaj bi plačevali ...

... če ni treba in če ravno ne sodite med tiste, ki zamudnino vidijo kot svoj osebni prispevek k razvoju knjižnice. Kaj je treba narediti, da se zamudnini izognete? Nič lažjega – gradivo je treba vrniti pravočasno. Ker pri izposoji zmeraj dobite izpis, na katerem je tudi datum vrnitve gradiva, je ta listek pametno spraviti na zanesljivo mesto, tako da ga boste res našli, ko ga boste potrebovali, najbolje v denarnico.

Izpis preglejte takoj, še predno zapustite knjižnico; takrat ga boste najbrž še imeli, pa tudi sicer je lažje razčistiti morebitne nejasnosti, ko je situacija še sveža. Če boste pozneje želeli reklamirati – zamudnino ali kaj drugega, vas bodo spet vprašali po izpisu, s katerim bi lahko dokazali, da imate prav; brez njega je dokazovanje pravzaprav nemogoče. Za vse reklamacije pač velja, da jih je mogoče opraviti samo s pisnim dokazilom.

Če ste pa že dobili opomin, je treba ukrepati takoj, torej čimprej z opominom vred v knjižni-

co. Nikar ne odlašajte, ne zanašajte se na to, da se je knjižnici pripetila napaka in da imate brez dvoma prav vi, ker se čisto natančno spomnete, kaj ste si izposodili in kdaj. Človeški spomin je pač nezanesljiv in nima proti računalniško vodenim evidencam nobene možnosti. A tudi tu si boste lahko pomagali z izpisom v roki.

Če večkrat zamudite z vrnitvijo gradiva, bi bilo dobro razmisliti, kako bi se temu izognili. Najprej se splača prebrati pravilnik, v kateremso natančno zapisani izposojni roki in pogoji za posamezne vrste gradiva, potem pa preveriti, kako se da podaljšati izposojni rok: razen tega, da ga podaljšujejo knjižničarji ob vašem obisku ali po telefonskem klicu, obstajata vsaj še dve tehnični možnosti, s pomočjo katerih to opravite sami, zato pa dobesedno kadarkoli.

Prva možnost je bibliofon, tu gre za podaljševanje po telefonu (podatke vnašate v telefon z vtipkavanjem), pri čemer vas vodi telefonski odzivnik. Za bibliofon potrebujete številko knjiž-

nične izkaznice in rojstni datum.

Druga možnost je podaljševanje po internetu, za kar si morate pri osebnem obisku v knjižnici izbrati geslo za uporabo interaktivnega servisa 'Moja knjižnica' – po telefonu ali e-pošti zaradi vaše lastne varnosti gesla ni mogoče dobiti. Internet je prav tako 'živ' 24 ur dnevno, tako da si lahko sami kadarkoli, ob treh popoldne ali ob treh zjutraj, podaljšate izposojni rok. 'Moja knjižnica' ponuja še druge možnosti - naročanje oz. rezervacije gradiva, pregled odprtih terjatev, pregled izposojenega gradiva ipd.

Včasih izposojnega roka ni mogoče podaljšati – ko je npr. rezervirano, takrat ga je treba vrniti. Če vam izposojnega roka ni uspelo podaljšati preko 'Moje knjižnice', vam to tudi na druge načine ne bo uspelo – ne z e-pošto, pa tudi ne z osebnim obiskom. Rezervacija ima namreč prednost pred podaljšanjem, zato da se zagotovi čim širša dostopnost gradiva.

V vsakem primeru pa so vam knjižničarji na voljo za informacije in pomoč. Tistemu, ki vpraša, se vsa vrata odprejo, so rekli včasih.

■ L. P.

Knjižnice po svetu

Mestna knjižnica v Pragi

Osrednji del Mestne knjižnice v Pragi je nastanjen v veliki, stari zgradbi v središču mesta, ki so jo skozi leta preurejali in posodabljali – sicer pa ima Mestna knjižnica v Pragi še okoli 30 enot. Zasnova osrednje knjižnice in potek dela v njej je pravzaprav podoben kot drugod po svetu, tudi opremljenost je podobna. Pri uporabi informacijsko komunikacijske opreme sicer sledijo razvoju, a so pri tem (število računalniških delovnih postaj, avtomatizacija izposoje ...) vendarle še korak za razvito Evropo, kamor lahko neskromno uvrstimo tudi večji del slovenskih knjižnic. Značilno za praško mestno knjižnico je to, da ima izredno močan domoznanski oddelek. Z vključevanjem v mednarodne projekte pospešeno digitalizirajo knjižno gradivo, ki ga je pred leti med poplavo zalila voda.

Osnovni vtis je, da je to ena od knjižnic, v katerih se še močno čuti vonj po knjigi. Da ima knjiga tu absolutno prednost, dokazuje v predvedrju knjižnice iz tisočev knjig zgrajen okrogel stolp ...

■ V. V.

Slovarji zastonj ...

Vsakdo, ki bi rad uporabljal online slovarje (oxfordskega za angleščino, na primer) ali časopisne arhive (Večer, na primer), mora računati s tem, da se njihova uporaba tudi na internetu plačuje.

Vsakdo, ali recimo skoraj vsakdo. Do omenjenega slovarja ali do Večerovega online arhiva lahko pridete tudi brez plačila - če namreč za dostop uporabite spletno stran velenjske knjižnice <http://www.vel.sik.si>. Dostop neposredno iz iskalnika se plača, dostop s spletne strani knjižnice je zastonj. Knjižnica vam takorekoč podarja zelo dober angleško-angleški slovar, ki ga lahko uporabljate kjerkoli, če le imate dostop do njene spletne strani.

V padajočem meniju Katalog/elektronski viri si lahko izberete še dostop do vrste drugih – sicer plačljivih - časopisov in podatkovnih baz, med drugim do lus-infa (zakoni, naslovi notarjev in odvetnikov ...) ali do več kot 4000 časopisov 'težkega' Ebsco-hosta. Gospodarstvo pa raje podprite s kavo med prijatelji, morda kar med surfanjem.

■ L. P.

Branje in ustvarjalnost

Celjska podružnica Bralnega društva Slovenije je pred kratkim organizirala na Šolskem centru Celje posvetovanje na temo branje in ustvarjalnost. Posvetovanje je bilo dobra možnost za izmenjavo idej, saj je program zajel področje knjižničarstva, slovenistike in tujih jezikov ter odprl tudi širša sociološka vprašanja branja in ustvarjalnosti.

Posvetovanje so ustvarjalno odprli dijaki Gimnazije Lava s svojim nastopom. Nato je njihova mentorica spregovorila o branju in gledališkem krožku. Ostali predavatelji so govorili o metodah spodbujanja branja pri pouku književnosti, o tem, kako ustvarjalnost povezuje, o knjigi kot terapiji in vzpod-

budi za osebno rast. Drugi so govorili o tem, kako ustvarjalno berno etimološki slovar, o bralni znački in pristočasnem branju, o spodbujanju bralne spretnosti pri velenjskih gimnazijah in predstavljen je bil projekt Branje je žur, reading is cool. Na koncu je bila predstavljena in izvedena anketa o branju.

Moji zaključki so pozitivni, saj v velenjski knjižnici spodbujamo branje za vse generacije – otroke s pravljičnimi urami, osnovne šolarje s Cool knjigo, dijakom ponujamo možnost sodelovanja v projektu 'Branje je žur, reading is cool', za odrasle pa smo letošnje leto uvedli bralno značko za odrasle.

■ B. Z. J.

Knjižničarji dobili sindikat

V času, ko je Slovenija dobivala novo vlado, so knjižnični delavci končno dobili svoj sindikat. Mariborski in drugi knjižničarji so 13. oktobra 2008 v Narodnem domu v Mariboru ustanovili sindikat zaposlenih v knjižničarstvu in informacijski dejavnosti.

Knjižničarji so zaposleni v različnih panogah in delodajalci jih uvrščajo v različne plačne razrede, čeprav po večini opravljajo enako strokovno delo. Prevedbe v novem plačnem sistemu so te razlike še zaostri- le, kar je med knjižničarji povzročilo splošno nezadovoljstvo. Za eno večjih pomanjkljivosti pri zastopanju se je izkazala razpršenost knjižničarjev po različnih sindikatih.

Vodstvo Sindikata bo izvoljeno na volilnem občnem zboru prihodnje leto, sestavljali pa ga bodo zaposleni iz knjižničarskih vrst. Za čas šestih mesecev, ki je potreben za formiranje sindikata, pridobivanje soglasij in ugotavljanje reprezentativnosti so soglasno izvolili vodjo iniciativnega odbora mag. Sabino Fraso Popovič iz Mariborske knjižnice.

■ F. Š.

Priporočamo

Anna Fienberg: Sposojena svetloba

Deklica Cally ima šestnajst let in mnogo znanja o planetih in astronomiji. Ve vse o Veliki rdeči piki in o Jupitrovih lunah, o ljubezni pa ne ve prav veliko. Ljudi razvršča na zvezde, ki žarijo svojo svetlobo, in na lune, ki si svetlobo sposojajo. Tako zelo je navajena ustreči drugim ljudem, da je pozabila, kako ustreči sebi. Zato je v najtežjih trenutkih, ko ugotovi, da pričakuje otroka, popolnoma sama. Toda v svojem boju za prihodnost je Cally dovolj pogumna, da si izbori pot skozi meglo skrivnosti in tišine, ki ovijata njeno družino. Mora se odločiti in odloči se, da bodo njeni otroci zvezde. Odloči se za ponovno priložnost.

Ta roman bi morali prebrati predvsem starši, da se bomo zavedali nujnosti sporazumevanja z otroki. Da bodo imeli dovolj goriva za svojo pot, da bodo postali sijoče zvezde in si jim ne bo treba sposojati svetlobe.

Mila Kačič: Skoz pomladni dež bom šla

Naša znana gledališka in filmska igralka predvsem komičnih vlog se nam skozi pesmi predstavlja v drugi luči. V življenju se je bolj kot ne znašla v tragični vlogi. Mnogo je ljubila in se razdajala, pa vedno ostajala sama v svoji bolečini. V pesmih najdemo ljubezen v vseh možnih oblikah in vsa možna občutenja ljubezni. Čustvo, na veke vekov večno.

Ob njenem pesništvu je Janez Menart zapisal: »Pesmi – če nastajajo – nastajajo predvsem iz občutka brezmejnega opojne sreče ali pa iz najbolj črnega obupa; pri tem je zanimivo, da se prve kaj rade kmalu izpojejo, medtem ko drugim noče in noče biti konca.«

Pesmi, v katerih najdete Ljubezen in sami sebe.

»Skozi življenja mnogih ljudi greš. Kaj puščaš za sabo?«

Yoko Ogawa: Darilo števil

Glavna junakinja romana, mati samohranilka, se kot gospodinjica pomočnica zaposli pri ostarelem in prijaznem matematičnem geniju Profesorju. Pred leti je Profesor doživel težko prometno nesrečo in od takrat seže njegov spomin le osemdeset minut v preteklost. Še

vedno pa strastno rešuje matematične naloge in preobrača števila. Med gospodinjjo, njenim sinom Korenom in Profesorjem se splette čarobna vez prijateljstva, ki temelji na skupni ljubezni do števil in bejzbola.

»Bog obstaja. To se kaže v tem, da v matematiki ni paradoksov. In tudi hudič obstaja. To se kaže v tem, da tega ne moremo razložiti.«

■ S. L.

Andrej Rozman Roza: Kako je Oskar postal detektiv

Prvošolček Oskar si najbolj na svetu želi postati čisto pravi detektiv. Vsak dan se sicer spopada s čisto običajnimi nadlogami, kot so težave pri branju, preveč časa zapravlja z gledanjem televizije, ubogati mora mamo ... Priložnosti za nabiranje izkušenj z detektivskim delom najde vsepovsod. V treh napetih detektivskih zgodbah spremljamo Oskarja, kako s

pomočjo svojih detektivskih sposobnosti najde svoj kamen modrosti, ki si ga je zaslužil s svojo pametjo, »reši« babico in njeno vnukinjo pred nevarnim, priliznjem morilcem in na koncu s pomočjo duha iz knjige pomaga policiji rešiti primer vloma v sosedovo klet.

Zapomnite si, če hočeš postati dober in čisto pravi detektiv, moraš znati dobro brati, biti moraš pаметen in moraš zelo paziti, da koga ne obtožiš po krivici, ugotavlja na koncu Oskar ...

Za vse, ki radi prebirate zgodbe tudi v drugih jezikih, so vse tri zgodbe zapisane tudi v angleščini.

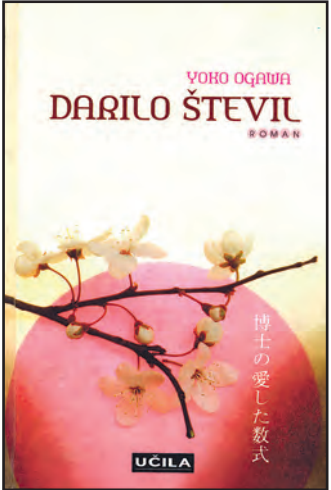
Dan Danko in Tom Mason: Super pomočniki

Spremljamo humorno napisano in zapletov polno zgodbo o super pomočniku po imenu Tinček Goba, ki je najhitrejši tekač na svetu. Tinček, ki ga kličejo Hitri, je

super pomočnik super junaka Bučmana. Svojo veliko hitrost lahko zares uporabi šele, ko nekaj časa preživi kot pomočnik super junaka. Šele po tem lahko postane resnični super junak. Čez dan mora Hitri pomagati Zvezi Velike Pravice reševati svet, rešuje pa tudi svojo čast. Zvečer mora narediti vso domačo nalogo in še biti pravočasno doma, da mu starši ne določijo policijske ure. In res nikomur ne sme povedati ničesar v zvezi s svojim delom. Ves čas se mora truditi, da je videti kar se da čeden v superpomočniški gumijasti vileda uniformi.

V zbirki Super pomočniki je doslej izšlo pet hudomušnih dogodivščin našega super pomočnika Tinčka in njegovih prijateljev, ostalih super pomočnikov, ki se srečujejo z zahrbtnim spletkarjenjem, sprejemajo nove člane v klub super pomočnikov in si želijo ustanoviti super otroški vrtec.

■ E. P. Š.

Digitalizacija glasbene dediščine

Šaleška dolina je že dolga leta v slovenskem prostoru prepoznavna tudi po svojih glasbenih ustvarjalcih. S tega območja izhajajo številni uspešni avtorji in izvajalci različnih glasbenih zvrsti, njihovi ustvarjalni dosežki pa predstavljajo pomemben steber naše kulturne dediščine. Knjižnica Velenje je v tem letu v sodelovanju z Radiem Velenje realizirala obsežen domoznanski projekt digitalizacije glasbenih posnetkov, ki sta ga podprla Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in Mestna občina Velenje. Z izvedbo projekta je velenjska knjižnica pridobila celovito in pregledno zbirko skladb v digitalni obliki, ki bodo obiskovalcem predstavile bogato glasbeno ustvarjalnost tega okolja.

V začetku leta smo opravili pregled razpoložljivega gradiva in za projekt izbrali 500 skladb, ki predstavljajo reprezentativni vzorec glasbene produkcije Šaleške doline. V prvi fazi smo v studiu Radia Velenje digitalizirali in tehnično obdelali posnetke z analognih nosilcev zvoka, v nadaljevanju pa smo pripravili še MP3 datoteke skladb, ki so v izvirniku izšle na glasbenih zgoščenkah. Zaradi velike količine razpoložljivega gradiva smo postopke digitalizacije nadaljevali, tako da danes naša zbirka digitaliziranih domoznanskih posnetkov zajema več kot 900 skladb domačih glasbenih ustvarjalcev.

V zbirki trenutno prevladujejo različne podzvrsti popularne glasbe, v bližnji prihodnosti pa bomo vanjo vključili tudi posnetke avtorjev in izvajalcev klasične glasbe, pevskih zborov, pihalnih orkestrov, ljudskih godcev in drugih. S celovitostjo pristopa k izvedbi tega projekta postavljamo vzorčni model sistematične in učinkovite izvedbe digitalizacije glasbenih posnetkov domoznanskega karakterja, metode, tehnične rešitve in izkušnje pa bomo pred-

stavili tudi kolegicam in kolegom iz ostalih slovenskih knjižnic.

V prihajajočem letu bo mesto Velenje slavilo svojo petdesetletnico, v knjižnici pa bomo na osnovi letos pridobljenega gradiva pripravili niz prireditev, razstav in drugih dogodkov, s katerimi bomo bogato glasbeno produkcijo Velenjčanov še bolj približali najširši javnosti.

■ P. G.

Slepo črevo 1984

Dvajset raziskovalnih taborov – jagodni izbor videoposnetkov

V letošnjem letu je Erico Velenje pripravil že dvajseti raziskovalni tabor. Ob jubileju sta Erico in Knjižnica Velenje pripravila v predddverju knjižnice pogovor o dvajsetih letih taborov, ki ga je spremljala priložnostna razstava in video projekcija.

Ob tem dogodku pa je Knjižnica Velenje v sodelovanju z Ericom pripravila tudi dve zgoščenki, ki v dobrih treh urah gradiva predstavljata najbolj sproščene trenutku z vseh dosedanjih taborov. Ti dve zgoščenki sta povzetek na dvajsetih taborih posnetega gradiva - Knjižnica je namreč zbrala in digitalizirala vse dosedanje gradivo z raziskovalnih taborov, ki je doslej obstajalo predvsem na video kasetah (gre za okoli 60 videokaset oziroma zgoščenk v skupnem trajanju okoli 100 ur). Digitalizirano gradivo raziskovalnih taborov bo v prihodnje postalo del domoznanske zbirke, ki ga bomo vsako leto dopolnjevali z novimi posnetki s taborov.

■ V. V.

Mozaik spominov

Med zanimivejšimi knjižnimi novostmi v letošnjem letu najdemo pesniško zbirko 'Mozaik spominov' Avgusta Tanška. Gustl Tanšek je Škalčan, upokojeni pedagog, ljubiteljski zgodovinar, zbiralec dokumentov in pričevanj ter dolgoletni kulturni in turistični delavec: lok njegovih aktivnosti sega od dramskih predstav v zlati dobi velenjskega amaterskega teatra preko počitniške zveze in turističnega društva do sodelovanja v tretji življenjski univerzi, kjer je sodeloval pri pripravi knjige Črno-zlati spomini.

Knjigo sestavlja deset poglavij: Domači grudi, Potepanja, Srečanja, Šolske impresije, Zimski čas Glas preteklosti, Poti življenja, Slovo in Doživetja, opremljena pa

je tudi s fotografijami velenjskih vedut in dogodkov. Pesmi so desetletja nastajale ob najrazličnejših priložnostih, od koder tudi raznovrstna atmosfera v njih. Bralec postaja tako priča postaj avtorjevega življenja, priča verzificirane kronike razpoloženj, dogodkov in

človeških usod, ki so avtorja nagoovorile v nekem trenutku. Veliko pozornosti je posvečene domačim krajem, predvsem Škalam. Zapisi delujejo včasih aktualistično, prihodno, na trenutke so v skoraj ljudskem tonu, potem postanejo razmišljujoči, pa spet suhoparni kot časopisne novice.

Tudi po obliki so pesmi različne, avtorjeva pisalna nuja jih je marsikdaj pustila grobo izklesane, skoraj v torzu, pri drugih je avtor bolj vodil račune o obliki ... Večkrat se zdi, kot da ni imel časa gledati na formo, tako da zapisi potujejo med metričnim in svobodnim verzom, del je riman, del ne ipd. Vendar te nedorečenosti ne motijo, nasprotno, zbirki dajejo svežino in dokazujejo odzivnost pesniškega subjekta na življenje okrog sebe. Priporočamo v branje.

■ L. P.

Individuum

Našega someščana Josipa Bačiča Savskega poznamo po njegovi skromnosti in pripravljenosti, da vsak trenutek iz torbe, enega ali drugega žepa potegne listek s pomembno mislijo, pesmico ... ki jo potem z veseljem posreduje prisotnim ... Josip že vrsto let deluje v družini šaleških literatov in je doslej je objavljval večinoma občuteno, razmišljujočo poezijo.

Proti koncu oktobra pa smo na predstavitvi njegove nove knjige

Individuum, ki jo je lepo izpeljal njegov prijatelj, tudi literarni ustvarjalec prof. Vinko Šmajš, spoznali še eno plat Josipa Bačiča Savskega. Poznamo ga namreč predvsem kot pesnika, vendar ni samo pesnik, pač pa tudi razmišljujoč um. Knjiga Individuum je svojevrstno besedilo, v katerem je združil liriko, prozo in življenjsko filozofijo, ki nakazuje pot sožitja in medsebojne ljubezni. Avtor je bil v svoji aktivni dobi konstruktor, sled tehnične pa se kaže v poskusu grafične upodobitve človeške usode: redek,

na trenutke celo nenačuden, pa zato nič manj zanimiv pristop k razumevanju človeka in sveta.

Avtor o svoji knjigi pravi: "To delo nima v prvi vrsti literarne, znanstvene in še marsikatero plati. Kot celota ne sodi v osnovi (izključno) nobeni usmeritvi ali opredelitvi naše, več kot dvatisočletne civilizacije; ne toku, ne gibanju ali književnemu obdobju. Sodi le človeku, lepoti, sožitju, ljubezni med ljudmi, čistoči v naravi ..."

■ V. V.

Pogovor s filmarjem Milanom Maričem

Filmski kronist Velenja

Med filmi šaleških ustvarjalcev, ki jih v naši knjižnici zbiramo in digitaliziramo za domoznansko zbirko, po količini posnetega materiala izstopa Velenčan Milan Marič. Od leta 1979, ko je postal član velenjskega kino društva Paka film, je posnel okoli 45 filmov. Na festivalih amaterskega filma v nekdanji Jugoslaviji je nekajkrat prejel najvišje nagrade. Bil je tudi dopisnik TV Slovenija in eden od ustanoviteljev in protagonistov nekdanje velenjske Mestne televizije. V zgodovino šaleškega amaterskega filma se je vpisal s svojimi dokumentarnimi filmi, v skorajda vseh filmih iz njegovega tridesetletnega opusa pa sta glavna igralca mesto Velenje in tukajšnji premogovnik.

»Gospod Milan, saj najbrž ne morete vedeti, kaj nam je pomenil Vaš večer, kaj so vaši filmi obudili v nas. Koliko spominov, koliko lepih trenutkov ste nam ponovno pričarali. Kakšna sreča, da vas imamo. Še večja sreča pa je, da ste že v tistih časih našli v sebi nekaj velikega in da Vam je to uspelo udejanjiti.« To je odlomek iz pisma, ki ga je Milanu Mariču poslala ena od obiskovalk lanskega film-

Bolj gre za to, da je Velenje moje rojstno mesto in v njem vseskozi živim, zato se moj pogled razlikuje od nekoga, ki ni Velenčan in pride sem posnet film o tem mestu. Neposredno in osebno sem bil povezan z nekdanjim delom rudarskega naselja, ki smo ga imenovali 'provizoriji', prav tako z nekdanjo restavracijo ob Škalskem jezeru, s staro jamo Preloge ali z zdaj že nekdanjo Kolodvorsko restavracijo in še bi lahko našteval; upam, da se to vidi tudi v mojih filmih.

Če bi se morali odločiti za svoje najljubše filme, katere bi izbrali?

Kaj vem, morda film z naslovom Na robu, v katerem sem posnel življenje v že zdavnaj porušeni provizoriji. Morda zato, ker sem se v tem naselju rodil in tudi živel, nenazadnje pa sem za ta film prejel tudi zlato plaketo za kamero na jugoslovanskem festivalu amaterskega filma. Ali pa film z naslovom Še pomnite tovariši, na katerem so danes že zgodovinski posnetki klasičnega čela v jami. Posnel sem namreč vse delovne faze ročnega izkopavanja premoga, od tega, kako so rudarji

skega večera v velenjski knjižnici, na katerem so bili prikazani njegovi filmi. Komentar ni potreben. Že teh nekaj besed iz pisma dovolj pove o pomenu Maričevih filmov.

Kako se je pričela vaša filmska pot?

Že od nekdaj sem užival v risanju, fotografiji in glasbi in vse to skupaj sem našel v filmu. Filmske abecede sem se naučil pred tridesetimi leti v velenjskem Paku filmu ob mentorstvu odličnih amaterskih filmarjev Mira Krmelja in Staneta Hafnerja. Kasneje, ko sem bil honorarni dopisnik TV Slovenija, sem se imel priložnost učiti tudi od uveljavljenega televizijskega snemalca reporterja in avtorja dokumentarnih filmov Joca Žnidaršiča, ki je sicer soimenjak znanega fotoreporterja in fotografa ter šoštanjkega rojaka. V premogovniku sem delal kot pomočnik jamomerca, zato je bilo samoumevno, da so bili moji prvi filmi posneti v jami. Kot Velenčana pa me je pritegnilo moje mesto, zato sem mu v svojih filmih namenjal najpomembnejšo vlogo.

V nekaj manj kot štirih desetletjih obstoja velenjskega Paka filma so pod njegovim okriljem nastajali animirani, igrani, dokumentarni in tudi eksperimentalni filmi. Kateri žanri in teme prevladujejo v vaših filmih?

Vseskozi snemam izključno dokumentarne filme, prevladujoča rdeča nit teh filmov pa je beleženje pomembnejših dogodkov in sprememb, ki jih doživlja Velenje. Moji filmi so sicer ozvočeni, vendar so brez besedila ali komentarja, posneti so tako, da slika sama za sebe dovolj pove.

Po skorajda treh desetletjih gledanja na Velenje skozi kamero se vaš pogled na to mesto verjetno razlikuje od običajnega pogleda njegovih prebivalcev?

■ Silvo Grmovšek

postavljali stojke in jih zavarovali, pa do transporta premoga iz jame. Izpostavil bi tudi film, ki sem ga povsem naključno posnel na velenjskem Kardelevem trgu, kjer so prizori paničnega bega ljudi v zaklonišča ob zračnem alarmu in pričakovanem napadu jugoslovanskih letal ob slovenski osamosvojitveni vojni iz leta 1991. Za skorajda vse snemalce so namreč šteli predvsem neposredni spopadi s tedanjo jugoslovansko vojsko, mene pa je zanimalo, kako je tedaj potekalo vsakdanje življenje, v omenjenih prizorih pa sem med drugim s kamero sledil ljudem v zaklonišča.

Knjižnica Velenje načrtno zbira, digitalizira in uvršča v svojo zbirko filme, ki so jih posneli Šalečani. Pri tem s svojimi filmi in izkušnjami sodelujete tudi vi. Kako ocenjujete tovrstno dejavnost?

Vesel sem, da bo vse to ohranjeno in dostopno obiskovalcem knjižnice. Kot avtor sem se takoj strinjal, da prepustim svoje filme uporabi v knjižnici, sploh ko sem videl, kako zagnan je Peter Groznik iz velenjske knjižnice pri zbiranju filmskega in video gradiva. Sicer pa sem pred kratkim sodeloval pri izboru in montaži posnetkov, ki so nastali pri mojem dvajsetletnem spremljanju dela raziskovalnih taborov v Šaleški dolini. Delček tega je zdaj Knjižnica Velenje izdala na zgoščenki, pomembno pa je, da bo vse to gradivo ostalo v knjižnici. Z beleženjem že izginulih ljudskih pesmi in godcev, nekdanjih šeg in navad ipd. smo z gibljivimi slikami lovili zgodovino za rep. Nenazadnje pa so ohranjeni tudi posnetki tedaj nadebudnih udeležencev raziskovalnih taborov, ki so danes uveljavljeni v svojih strokah.

Ustvarjeno 2008

Tudi letos bomo v naši knjižnici pripravili razstavo, na kateri bomo predstavili letošnjo bero šaleških ustvarjalcev in založb, ki je izšla v obliki tiskovin in zgoščenk. Vsakoletna pregledna razstava z naslovom 'Ustvarjeno doma' bo tokrat združena s predstavitvijo najnovejšega Almanaha občin Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki, ki ga izdaja podjetje Naš čas. Otvo-

17. decembra ob 19.19 uri v Mestni knjižnici Velenje.

Čeprav se v knjižnici trudimo pri zbiranju vseh tiskovin in zgoščenk iz Šaleške doline, je precejšnja verjetnost, da včasih kaj spregledamo. Zato bomo hvalježni vsem, ki nas bodo obvestili, da so letos izdali knjigo, brošuro, katalog, glasilo, zgoščenko ipd. Le z njihovo pomočjo bomo lahko zagotovili, da bo vsa letošnja ustvarjalnost predstavljena javnosti.

■ S. G.